

Zámeček zezadu:

Čtení na Vánoce

ZÁMEČEK

Příběh o pádu až na dno
a O NADĚJI

Démon ALKOHOL

Zuzana Kašbová (26 let) vyrostla v DD Dolní Čermná. Vstup do života se jí ale moc nepovedl, propadla alkoholu a prožela až po letech.

V únorovém mrazu ji našli i s kočárkem, ve kterém vezla svého milovaného syna Ondru, opilou v příkopu. Z okraje propasti se nakonec dostala zpět a bojuje, aby pro Ondráška zajistila krásný život. Aby nemusel prožít tak jako jeho máma své dětství v děcáku.

Připravil Vladislav Sobol
ve spolupráci s Frantou Bergrem

„Co jsem odešla z dětského domova, měla jsem všechno hrozně komplikovaný. Bydlela jsem s přítelem, jeden rok jsme žili i v Praze, kde jsem i studovala. Pak jsme se vrátili do Dolní Čermný. Od přítele jsem odešla, protože jsem si našla nového. Otěhotněla jsem, takže jsem ani nemohla jít pracovat. Porodila jsem kluka. Pak už to bylo takový všelijaký – chvíli jsem měla kde být, chvíli zase ne... Když už jsem si našla byt, tak jsem si to pokazila tím, že jsem si našla jiného přítele. No a nakonec jsem skončila tady, v Písařově. Na konci světa,“ říká v rozhovoru pro Zámeček 26letá Zuzka Kašubová, která vyrostla v DD Dolní Čermná. Jak přiznává, za mnohými jejími problémy byl alkohol. Pětiletý syn Ondra ji teď motivuje, aby svůj život změnila.

Do domova ses dostala jak?

Bylo mi 8,5 roku, když nás kvůli alkoholu odebrali od rodiny. Maminka hodně pila. Táta nás chtěl do péče, ale byl tam jakýsi problém.

Pak mu navíc zjistili tuberkulózu, takže jsme k němu nemohli. Tak nás odebrali. Mě, bráčku i sestru.

PRVNÍ CHVÍLE V DĚCÁKU

Byl pro vás domov vysvobození, nebo jste spíše měli strach?

Když jsme byli ještě malí, tak třeba já jsem hodně plakala. Sourozenci nevím, v tu chvíli jsem je moc nevnímala, ale asi taky.

Mě zajímají ty první chvíle, příjezd do děcáku.

Když jsem viděla tu obrovskou budovu, rozbrečela jsem se, protože původně jsme jeli jakoby jenom na výlet. Rodiče nám nechťeli říct pravdu, hlavně taťka. Na té budově jsem

si přečetla nápis: „Dětský diagnostický ústav Hradec Králové“, bylo mi hned všechno jasné. A když jsme tam zůstávali už dva měsíce, věděla jsem, že je to hodně špatný. Nenesla jsem to vůbec dobře...

A pak následoval převoz do skutečného dětského domova.

Když nás pak dali do Dolní Čermný, našla jsem si tam spoustu kamarádů, tam to bylo fajn. Dostala jsem se k moři, to bylo prostě skvělé. Krásné zážitky. Naučila jsem se, co by mě doma asi nikdy nenaučili. Z toho jsem měla i radost. Zvykla jsem si a časem jsem tam už byla spokojenější než doma. Když si mě máma vzala třeba na víkend k sobě, stejně mě to táhlo zpátky za kamarádama.

Takže s rodiči jste se i pak vídali?

Jo, já jsem hodně jezdila k mámě i tátovi. Navíc táta za náma jezdil na návštěvy, takže jsme v kontaktu byli dost často. Akorát že on byl většinou opilej. Mamku pak zavřeli do vězení, a když ji pustili, jezdila jsem k ní jenom já. V patnácti letech jsem přestala jezdit k rodičům úplně, protože tam pořád byly nějaké výčitky a hádky. Tak jsem řekla, že už domů jezdit nechci, a byla jsem hlavně s bráchou.

Pojďme ještě zpátky do domova. Měli jste tam dobrou partu?

Určitě, drželi jsme spolu jako rodina. Aspoň jsem to tak vnímala. Hodně jsme si povídali. Tety nám vždycky vysvětlily, když se něco stalo nebo jsme cokoliv nevěděli, probíraly s náma takové ty dívčí a ženské problémy... Ale když se mi narodil syn a já tam chodila už jen na návštěvy, měla jsem pocit, že takové vztahy už tam mezi sebou nemají. To už byl spíš každý sám za sebe a ani tak nedrželi pohromadě. Každý si všimal spíš tabletů, notebooků a tak podobně. Ale nechci kritizovat, to už je jiný pohled, když tam člověk nežije. Chci hlavně strašně poděkovat. Já jsem v děcáku měla okolo sebe skvělé lidi, ostatní děti jsem vnímala jako své sourozence.

PENÍZE Z DĚČÁKU DLOUHO NEVYDRŽELY

Kdy jsi opustila dětský domov?

Hned v 18 letech. Samozřejmě šťastná, veselá, všechno bylo v pořádku.

Jaké jsi měla plány?

V osmnácti moc neplánujete. Chtěla jsem hlavně dodělat školu, učila jsem se na kuchařku.

Co bydlení?

Šla jsem bydlet k příteli. Byli jsme spolu šťastní, klapalo nám to. Podporoval mě i ve studiu.

A peníze? Jak jsi začínala?

Při odchodu z děčáku jsem dostala nějaký peníze. Myslím, že od nadace Klausových jsem tam měla našetřeno okolo deseti tisíc. A taky jsem si od dětského domova mohla přát nějaký vybavení. Takže to, co jsem pro začátek potřebovala, to jsem měla.

Na jak dlouho to vydrželo?

Byla jsem tehdy hloupá. Když už je člověk trochu rozumnější a přemýšlí dopředu, co bude, tak s těma penězma i líp zachází, nebo si to třeba schová do budoucna. Tohle jsem já tenkrát neudělala, bohužel. Bydleli jsme teda s přítelem v Dolní Čermný asi dva roky, pak dostal práci v Praze, tak jsme se odstěhovali. Tam jsem pokračovala ve studiu kuchařiny. Protože jsem ve druháku propadla, tak jsem si tam dodělala druhé ročník. Mně se ale v Praze nelíbilo, tak jsem přemluvila přítele a vrátili se do Dolní Čermný, kde jsem teda dostudovala.

Jak se dá propadnout z kuchařiny?

Já jsem tehdy byla prostě mladá a nepřemýšlela jsem, takže jsem se zahazovala s takovýmma nesmyslma jako alkohol, zkoušela jsem drogy a tak no... V den praktických zkoušek jsem přišla taková mimo, takže jsem zkazila i polívku. Nezvládla jsem prostě obyčejnej

vývar, takže mě ten den už nic nezachránilo a musela jsem opakovat ročník. Když jsem se vrátila z Prahy, tak jsem to nakonec dodělala, i když to taky nebyla žádná sláva. Ale jsem vyučená kuchařka.

TRÁPENÍ V PRAZE

A v Praze jste bydleli kde, to jste si našli něco vlastního?

Nene, celej ten rok jsme byli v takzvaným startovacím bytě. Díky tomu, že jsem byla studentka, tak jsme tam mohli jít, protože přítel tou dobou už dělal policajta a neměl by na ten byt nárok. On chodil do práce, já dojížděla do školy a na praxi.

Ty jsi vlastně člověk, který do té doby žil jen na vesnici, v Čermné. Tak jak na tebe Praha zapůsobila; jako město velkých možností?

V Praze to bylo hrozně těžký. Všude bezdomovci, feťáci a tak podobně, a já jsem se na to prostě nemohla dívat. Jsem strašná citlivka, takže tohle bylo pro mě něco hrozného. Sice jsem drogy taky párkrát zkusila, ale nikdy jsem tomu nepodlehla. Byla to spíš taková ta klasická zvědavost a touha zkusit něco nového. Ale byly z toho takový blbý stavy, takže jsem v tom ani nechtěla pokračovat. Když jsem pak viděla na vlastní oči, jak tihle lidi umí být agresivní a zlí, tak to bylo kruté. Z vesnice jsem na to nebyla zvyklá, najednou velikánský město a tyhle osoby, tak to mě odrazovalo. A těch bezdomovců mi bylo líto, protože mezi nima byla strašná spousta mladých. Já jsem tou dobou byla fakt šťastná, ale najednou jsem začala litoval ty lidi a psychicky jsem to nedávala. Já jim furt chtěla pomoci, ale přítel říkal, že si za to můžou sami a že to nemá cenu. Jsem byla vždycky taková, už odmala. Pořád jsem chtěla pomáhat, a najednou jsem zjistila, že jsem sama spadla na pusy a je těžký se z toho vyhrabat.

PIVO, VÍNO, VODKA...

Návrat do Černé ale nebyl nejšťastnější, po čase jste se s přítelem rozešli. Co se stalo?

Když jsem dostudovala, tak jsem hodně chodila po brigádách. A taky jsem začala pít alkohol. Doma jsme se pak často hádali. Nevěděli jsme, jak z toho ven, a nechápali, co je špatně. V tom se mi začal ozývat jinej kluk – pozdější táta mého syna. Jak jsem doma cítila, že je to špatný, tak jsem si myslela, že najdu štěstí jinde, že to bude lepší. Sice po pěti letech vztahu, ale prostě jsem cítila, že je čas na změnu. Myslela jsem si, že dělám dobře, stejně jsem pak ale zjistila, že to je špatně.

Co jsi pila?

Víno, pivo a pak třeba i vodku. Hlavně to víno. Já jsem totiž pracovala v hospodě, od sedmi od rána do tří čtyř odpoledne, a třeba jednou

za dva dny jsem toho dost vypila. Začala jsem pít už ráno a nevnímala, že to není správný. Prostě jsem si jako mladá užívala. Postupem času jsem do toho ale padala víc a víc. Co jsem vydělala, to jsem propila. Pak už jsem propíjela i peníze z mateřský. Nebyla to dobrá cesta.

Takže po rozchodu jsi odešla k novému příteli.

Ano, do Český Třebový.

S ním ses vlastně poznala jak?

Ještě když jsem byla v dětském domově a studovala v Žamberku, tak tam. To mi bylo asi 15 nebo 16 let. Chvilí jsme spolu chodili, ale byl to takovej raubíř, párkrát seděl ve vězení, takže jsme nezůstali v kontaktu. Pak se zničehonic ozval a mě to začalo táhnout k němu, i když se mi nelíbilo jeho chování.

S ONDROU Z MÍSTA NA MÍSTO

A s ním se ti narodil Ondra.

Jo, ale když jsem byla ve třetím měsíci těhotenství, odešla jsem od něj. Nelíbilo se mi totiž chování přítele jeho maminky. Nadával mi, že jsem neschopná obstarat si peníze. Došlo mi, že jim jde hlavně o prachy, ne o mě a to maličký, co jsem v sobě nosila. Dobrovolně jsem odešla ke své mamce. V pátém měsíci jsem šla do Domu na půl cesty v Žamberku; v té době tatínka Ondry znovu zavřeli do vězení. Tam je doteď.

Jak to probíhalo dál?

Do osmého měsíce jsem byla v Domě na půl cesty, pak jsem šla na azyl taky do Žamberku. Ale byla jsem klidná, usměvavá, neměla jsem ještě tolik problémů.

Jakože pak přišly ještě větší problémy, než kterým jsi čelila do té doby?

Přesně tak. Když jsem ještě neměla malého, sháněla jsem akorát bydlení, a to se vždycky dalo nějak vyřešit. Jak v Domě na půl cesty, tak v tom azylu se mě snažili nasměrovat, abych si věděla rady a všechno zvládla. I po narození Ondráška. Ale já jsem si furt jela podle svého a nenechala si radit. Říkala jsem si, že jsem dospělá, tak to přece zvládnou sama. Z azyláku jsem odešla, když měl syn tři měsíce. To byla chyba, měla jsem tam ještě nějakou dobu zůstat. Pak to všechno začalo jít z kopce.

Kam z kopce, vždyť už jsi byla skoro na dně. To jedině do propasti...

Bydlela jsem u maminky. Začala jsem znovu pít.

Proč?

Nějak jsem neunesla tíhu situace. Nesmířila jsem se s narozením synka ani s tím, že jeho otec je ve vězení. Padla na mě deprese, ale časem jsem se z toho dostala.

PROPILA JSEM I PLÍNY

Takže se všechno postupně začalo zlepšovat.

Vždy jen do té doby, než jsem dostala mateřskou. Když byly peníze na chlast, všechno zase začalo nanovo. Navíc jsem naletěla jedné holce, která mi vyprávěla o svém klukovi ve vězení. Bylo mi ho líto a zase jsem měla touhu pomáhat. Vozila jsem jim peníze, které měly zajistit, aby ten kluk šel dříve domů. Hloupě jsem jim věřila a brala si na to třeba ty půjčky, nebo jsem koupila telefon na splátky. Dostala jsem se do dluhů, nebyla jsem ale schopná nic splácet. Začala jsem to řešit chlastem, všechno jsem propila.

A zvládala ses starat o Ondru?

Moc ne. Všechny peníze, co jsem dostávala na kluka, šly do alkoholu. Nebyla jsem schopná mu koupit ani plíny nebo pořádný jídlo, natož splácet dluhy. Vždyť i plíny musela kupovat máma, nebo prostě místo nich měl hadry.

A tak to šlo měsíc co měsíc, vždycky když jsi dostala dávky?

Naštěstí ne do nekonečna. Nakonec mě vyléčilo, když jsem skončila na záchytce a Ondru umístili na dětský oddělení do nemocnice. Přesně nevím, co se ve mně hnulo, ale už jsem nedokázala dál pít.

TŘI PANÁKY, PAK TMA

Jak ses dostala na záchytku?

No, to bylo taky něco! Zrovna jsme bydleli s Ondrou u bráchy, takže jsem měla kde být, což bylo dobré. Domluvila jsem se s jednou rodinou – už jsem se seznámili dříve u mojí mámy – že za nima přijedu. Doma byl ale jenom jejich táta, kterej mi tvrdil, že prý tam mám na ně počkat. Ono to tak ale nebylo. No a on se zeptal, jestli si s ním dám panáka. Já že teda jo. Nevím, ale musel mi dát něco do

pití. Vypila jsem asi tři panáky a víc si nepamatuju. Probudila jsem se až na záchytce.

Ale Ondra byl u bráchy, že?

Právě že ne, měla jsem ho u sebe. Když se známí nevraceli, tak jsem údajně chtěla jít k mámě, tam už jsem ale nedorazila. Skončila jsem v příkopě, samozřejmě malej byl se mnou, v kočárku. To bylo v únoru, on měl na sobě jenom tričko. Jeho teda vzali na to dětský oddělení, byl hrozně podchlazeněj. Ještě chvíli a nemusel přežít. Mě odvezli na záchytku, kde jsem po probuzení začala hrozně dovádět, kopat do dveří a tak, protože jsem chtěla vidět syna. To bylo jediný, co mě zajímalo. Musela jsem ale nejdřív vystřízlivět, a taky se čekalo na výsledky testů na drogy, protože jsem prej napadala policajty a byla agresivní. Fakt si myslím, že mi někdo dal něco do pití, protože tolik jsem toho nevypila. A i když jsem pila, vždycky jsem si něco pamatovala, tentokrát nic, totální „vokno“.

Takže to byl rozhodující moment? Definitivní konec chlastu?

Konec ano, ale definitivní ještě ne. Když mě propustili, šla jsem si vyzvednout syna. Teď už šlo vlastně i o to, jestli mi ho nechají v péči. Přišla tam sociálka z Ústí. Měla jsem strach, že mi Ondru seberou a už ho nevidím. Mačkala jsem ho k sobě, hodně plakala a říkala, že malýho nedám. Paní sociální si ale zatím jenom chtěla se mnou promluvit a pomoci mi.

Pomohla?

Pomohla. Díky ní jsem se vrátila do azylového domu v Žamberku, kde jsem byla dva týdny na krizovém oddělení, a pak jsme se přestěhovali na ubytovnu do Králík. Tam jsem byla rok. Sice jsem furt bojovala s alkoholem, ale potom jsem dostala byt. Ondra začal říkat „jdeme domů“ a já si uvědomila, že teď už máme kde být a bylo by fajn, kdyby to tak zůstalo. A taky že není vhodný dál pít. Vzpomněla jsem si na tu záchytku a nechtěla to znovu zažít. Víím, že by mi maličkýho už nenechali. Neříkám, že dneska nemám těžký chvíle, protože každé, kdo pil, tak s tím bojuje dlouhodobě, ale už ne prostě! Radši koupím něco klukovi.

Když jdeš někam s přáteli, dáš si třeba pivo? Nebo jsi úplný abstinents, protože bys do toho mohla znovu spadnout?

To už musí být něco velkého, abych se napila. Třeba oslava narozenin. Ale spíš se toho snažím vyvarovat, a hlavně se nestýkám s lidma, kteří mají problém s alkoholem. Třeba kamarád si rád něco dá, ale ví, že když jde ke mně, nesmí nic donést. Já mám vlastně dva kamarády, dvě kamarádky a to je všechno. S jinýma se nestýkám. Každé mě odepsal právě kvůli tomu, že jsem začala pít. I rodina, myslím hlavně brácha a ségra – nedokázali mi pomoci a já s tím musela bojovat sama.

SPÁSA V PÍSAŘOVĚ. DLUHÝ ALE STÁLE BUŠÍ NA DVEŘE

Teď jsme v hezkém bytě, dva pokojíčky, všude čisto a pořádek, Ondra má své království s hračkami. Jak jsi takové bydlení získala?

Nejdříve se musíme vrátit o pár let do Králík. Tam jsem dostala byt, ve kterém jsme žili s přítelem. Ale bylo to s ním těžký – on jezdil po poutích, já si ho vzala k sobě domů s tím, že to spolu všechno líp zvládneme. Časem jsem mu ale řekla, že už na to nemám, ať si najde jinou práci, protože kvůli těm poutím býval pořádně pryč, vracel se jen občas a všechno jsem táhla já z mateřské. Do práce jsem nemohla, Ondra měl 2,5 roku a do školky mi ho ještě nechtěli vzít. Přítel teda skončil u poutě a asi dva měsíce mi pomáhal, jenže pak začal fetovat. Občas se třeba čtyři dny v kuse neobjevil doma, takže jsem žila ve strachu, co s ním je. Jindy mi pro změnu vyhrožoval. Tak jsem ho vyhodila z baráku a začala jsem si psát s jedním klučinou z Karlova, kterého jsem znala z dřívějšíka.

Další naděje?

Slíbil mi svatbu a všechno možný, tak jsem pustila ten byt v Králíkách a nastěhovala se k němu. No a 1. ledna 2018 mě vykopli pryč.

Proč?

Nelíbilo se mu, že jsem problémová, mám sklony k sebepoškozování, bojuju s alkoholem a tak podobně. Totiž když jsem viděla, že pije, pila jsem s ním, což bylo docela často.

Takže jste zase skončili na ulici, navíc na Nový rok...

Nevěděla jsem, co dělat, neměli jsme kam jít. Naštěstí nás k sobě vzal kamarád z Bílé Vody. Po měsíci jsme ale museli odejít i odtud, tak jsme bydleli čtrnáct dní u mamky, ale tam jsem zůstat nechtěla. No a sociálka z Králík mi dala kontakt na jednoho pána, který mi nabídl bydlení v Písařově, kde děláme tento rozhovor. Nevěděla jsem ani, kde to je, ale to mi bylo jedno. A tak od března bydlím tady.

Spokojenost?

Nějaký problémy tady jsou, ale jinak jsem spokojená. Snad to zvládnu.

Co nejtěžšího tě v nejbližší době čeká?

Hodně jsem se zadlužila, hlavně na nesprávných místech. Dostávám málo peněz, takže už i tady dlužím za nájem. Elektriku nemám zaplacenou. V Červené Vodě mám dluh za ubytovnu, kde jsem byla asi měsíc, a za školku. Takže nejhorsší bude zaplatit tyhle dluhy, protože třeba z Červené Vody už vyhrážují exekucí. Ale oni mi stejně nemají co sebrat, protože nic tady z toho není moje; všechno mám půjčený buď od kamarádky, nebo od toho pána, co mi to tu pronajmul. Právě díky té kamarádce jsem se dozvěděla o Charitě Zábřeh. Neměli jsme nic, peníze na jídlo, oblečení... Takže musím charitě moc poděkovat, strašně mi pomáhají.

Čím?

Občas přivezou jídlo i oblečení na mě a na Ondru, takže aspoň něco. Jinak nevím, jak bysme přežili.

Vyučila ses na kuchařku, takže to teď můžeš uplatnit. Nemáš plnou ledničku a musíš vymýšlet, jak uvařit z toho, co ti dovezou.

Baví tě to?

Nebaví, ale musím. Moje dítě prostě papat potřebuje. Snažím se to vždycky vykombinovat, aby se to dalo jíst a zároveň aby to Ondru nasýtilo.

Jak se cítíš, když takhle využíváš pomoc vlastně úplně cizích lidí?

Nemít dítě, o pomoc bych nežádala. Dospělý člověk se smíří i s tou ulicí, ale určitě bych se nedokázala smířit s tím, že by mi sebrali kluka. To vůbec! Ale nejde jen o ty materiální věci. Mně pomáhá i to, že se můžu takhle ženským z charity vyprávět, někomu se svěřit. Člověku se uleví. I Ondrášek je šťastnej, když někdo přijde.

Jaký je plán do budoucna?

Je těžký cokoliv plánovat. Já už jsem vlastně měla mít výpověď i z tohodle bytu, zatím to dopadlo dobře. Budu se snažit přes sociálku dostat větší peníze, ale to není snadný. Co dají, to dají – spíš míň, než víc. Momentálně jsem taky vyřazená z pracáku, takže líp se budu mít za pár měsíců, až se budu moct zase přihlásit. Pokusím se najít nějakou pomoc, abych aspoň ty nájem a elektriku měla zaplacený. Na tu první elektřinu jsem si musela půjčit, takže jsem se zase zadlužila jinde. Pokusím se to nějak řešit, ale zatím nevím jak. Aspoň že to jídlo dostáváme z Charity.

A co nějaké staré dluhy? Ty už se ti podařilo splatit?

Když se to tak vezme, já mám dluh asi všude. Ale neřeším je. Chodí mi různé upomínky, ale myslím si, že mě za to nezavrou. Soudit se se mnou pro ně nemá smysl. Dva měsíce jsem pracovala, takže něco se umázlo, snad dají zase chvíli pokoj. Tam akorát že může přijít ta exekuce, ale nemám nic, tak nevím, jak by to chtěli řešit. Za jeden dluh jsem kdysi teda dostala podmínku, ale netuším, jak to s tím teď je.

Kdyby ses vrátila do jakéhokoliv roku, který jsi prožila, udělala bys něco jinak?

Určitě! Bylo by to asi to období kolem 19. roku. Určitě bych neopustila přítele, protože byl úžasnej, hodnej a hodně mi pomohl. Díky němu jsem dostudovala. Vzal si kvůli mně půjčku, kterou pak chudák musel splatit. Ale taky bych se vrátila do šestnácti let, tam začal ten problém s alkoholem.

Myslíš si, že máš šanci svůj život otočit?

Asi jsem musela spadnout hodně na tu pusu, abych si uvědomila svoje priority. I když jsem udělala hodně chyb, vždycky jsem se snažila bojovat a jít dál. Horší je, když to pak ti lidi vzdají, začnou třeba brát drogy a už není cesty ven. Není to jen o dětech z děcáku, ale o všech lidech. Takže já věřím, že teď už to s Ondrou dokážeme.

